

STAJALIŠTE
19. svibanj 2009.**AmCham potice i podržava usvajanje zakona/pravilnika koji promicu ekološki prihvatljive tehnologije, uključujući hibridna vozila, solarnu energiju, javni prijevoz itd.**

Klimatske promjene su jedan od vodećih problema današnjeg društva, te su u velikom dijelu izazvane efektom staklenika. Proizvodnja CO₂ u pojačanoj industrijskoj aktivnosti (izgaranje fosilnih goriva) i druge ljudske aktivnosti su povećale koncentraciju CO₂ u atmosferi, što vodi do efekta staklenika.

Europski Parlament je 17. prosinca 2008. izglasao paket o klimi i energiji, te tako završio sporazum koji će pomoći transformaciji Europe u gospodarstvo sa niskom razinom ugljika, dok će se povećati buduća dobavljači energije. Potpuno usklađen sa prijedlogom Komisije u siječnju 2008, postignut je sporazum koji definira zakonski obvezujuće ciljeve do 2020. Postavljeni su slijedeći ciljevi: smanjiti emisiju stakleničkih plinova za 20%, uspostaviti udio od 20% za obnovljivu energiju i poboljšati energetske učinkovitost za 20%. Postignut sporazum također uključuje reviziju u četiri ključna područja. Prvo je sporazum da se revidira postojeći sustav trgovanja emisijama. Drugo je revizija mjera za smanjivanje potrošnje CO₂ koja pada izvan djelokruga sustava trgovanja emisijama. Treće je sporazum revidiranja zakonskog okvira za ekološki sigurno skupljanje i pohranjivanje ugljika. Također su postignute izmjene vezane na prijedloge za CO₂ emisije vozila i za kvalitetu goriva.

Europa predvodi borbu protiv klimatskih promjena, kao prva regija na svijetu koja se obvezala na tako dalekosežna i zakonski obvezujuća smanjenja u emisijama. Izglasavanje ovog sporazuma je važan doprinos postizanju ciljeva postavljenih u međunarodnom klimatskom sporazumu koji će biti potpisan u Kopenhagenu do kraja 2009.

Jedan od načina borbe protiv globalnog zatopljenja je uvođenje fiskalnih i ne-fiskalnih politika koje će direktno promicati i podržavati dalekosežne, ekološki prihvatljive inicijative koje vode do poboljšanja energetske efikasnosti i podržavaju ulaganja u obnovljive i čiste energetske alternative. To mogu biti razni poticaji koji će potaknuti tvrtke i pojedince da usvoje energetske efikasne prakse. Primjeri uključuju:

- porezni poticaji ili davanje pomoći za proizvodnju i/ili distribuciju energetski efikasnih proizvoda;
 - poticaji za usvajanje standarda ekološkog upravljanja;
 - poticaji za instaliranje uređaja koji štede energiju;
 - poticaji za smanjenje emisija vezanih uz prijevoz- između ostalog, poticanje upotrebe javnog prijevoza, smanjenje tarifa na uvoz osobnih vozila i vozila javnog prijevoza koji efikasno koriste gorivo;
 - porezne olakšice za poboljšanja u kucanstvu koja će dovesti do veće energetske učinkovitosti, kao što je ugradnja novih energetski učinkovitih prozora, sustava za grijanje/hlađenje ili sustava solarnih panela/celija;
 - porezni poticaji kod kupnje energetski učinkovitih kućanskih aparata;
 - porezni poticaji za nabavu energetski učinkovitih vozila i infrastrukture za javni prijevoz.
- Još jedan dobro usvojen pristup u mnogim zemljama je poticanje potrošača da kupuju hibridna

električna vozila (HEV). Dvije glavne prednosti HEV-a su smanjena emisija CO₂ u zrak, zbog manje potrošnje goriva i smanjeno zagađenje bukom zbog električnog motora koji je puno efikasniji u praznom hodu i kod manjih brzina. U skladu sa klimatskom politikom EU-a, mnoge Europske zemlje imaju poticaje za hibridna vozila, a u najviše slučajeva pružaju jednokratne poticaje za kupnju HEV-a. Primjeri su navedeni u tablici 1, gdje je vidljivo da Belgija, Norveška, Švedska, Island, Danska, Irska, Italija, Francuska, Španjolska, Švicarska i Slovačka daju jednokratne poticaje koji iznose od 266 EUR (Danska) do 4230 EUR (Belgija). Zemlje kao što su Nizozemska, Monako, Grčka, Velika Britanija i Cipar imaju jednokratne i dodatne godišnje poticaje za kupnju HEV-a.

Tablica 1: Popis zemalja sa ekološki prihvatljivim HEV poticajima

Zemlja Jednokratni poticaji Dodatni poticaji

Zemlja	Jednokratni poticaji	Dodatni poticaji
Belgija	4230 EUR za Prius	
Norveška	2000 EUR za Prius	
Švedska	618 EUR	
Island	3072 EUR porezna olakšica za hibridna vozila	
Danska	266 EUR	
Irska	3794 EUR godišnje za Prius	50% popust na porez pri registraciji vozila = 25% tržišne vrijednosti vozila
Italija	1808 EUR	
Francuska	2300 EUR	
Španjolska	2500 EUR za Prius	
Švicarska	320 EUR	
Slovačka	1200 EUR za Prius	
Nizozemska	8050 – 9400 EUR za Prius (ovisno o modelu)	dodatnih 8000 EUR godišnje
Monako	3000 EUR	dodatni poticaji za kupnju Priusa
Grčka	3328 EUR za Prius	dodatnih 146 EUR olakšica godišnje za hibridna vozila
Velika Britanija	1200 EUR	dodatnih 1875 EUR godišnje + izuzeće od Londonskog poreza za emisije CO ₂ + najniža stopa poreza na automobile
Cipar	jednokratni popust pri registraciji za Prius 235 EUR	dodatnih 1200 EUR godišnje za hibridna vozila
SAD	olakšica na savezni porez na prihod \$3150	dodatne specifične državne porezne olakšice za kupnju hibridnih vozila

Izvor: Poslovni Dnevnik

Irska, Velika Britanija i SAD su također poduzeli zanimljive inicijative u vezi HEV-a. U Irskoj su uveli 50% popusta na porez pri registraciji vozila, što normalno iznosi 25% tržišne vrijednosti vozila. U Velikoj Britaniji, vozači HEV-a imaju pravo na najnižu stopu poreza na automobile, koji se temelji na CO₂ emisiji. U središnjem Londonu, ova vozila su također oslobođena od dnevne pristojbe za prometno zagušenje u iznosu od 8 funti. Zbog njihove niske razine reguliranih emisija, najzelenija

vozila imaju pravo na 100% popust prema sadašnjem sustavu. Kako bi mogli koristiti popust, vozilo mora biti na važećoj listi 'Power Shift Register'. Trenutno lista sadrži najčišća vozila na LPG i prirodni plin i većinu hibrida, te električna vozila na baterije i gorive ćelije.

U SAD-u kupnja hibridnih vozila omogućuje kupcu olakšicu na savezni porez na prihod do visine od \$3.150. Olakšice će biti ukinute dva kvartala nakon što proizvođač dostigne 60.000 prodanih novih vozila. Sustav olakšica u SAD-u radi na slijedeći način: olakšice će biti smanjene na 50% (\$1.700) ako se isporučuju u trećem ili četvrtom kvartalu nakon što je postignut prag. Zatim će se smanjiti na 25% (\$850) u petom i šestom kvartalu, a nakon toga će biti 0%. Mnoge savezne države daju dodatne porezne olakšice kupcima hibridnih električnih vozila.

Što se tiče javnog prijevoza, on je puno energetski efikasniji od prijevoza osobnim vozilima. Automobili na primjer koriste 58% više energije nego željeznica, a osobni automobili stvaraju i 9 puta više stakleničkih plinova od prijevoza podzemnom željeznicom. Ljudi koji koriste osobne automobile za prijevoz trebaju oko 20 puta više prostora od onih koji koriste javni prijevoz. Ekološke prednosti javnog prijevoza pred vozilima na konvencionalni pogon su jasne, a EU je u skladu s tim dosljedan u svojoj podršci javnom prijevozu i u sadašnjim državama članicama EU kao i u kandidatima za EU članstvo.

Hrvatska je zemlja kandidat za EU članstvo, te je u procesu prilagodavanja svojih zakona i propisa sa zakonodavstvom, direktivama i normama EU. Uvođenje ekološki prihvatljivih poticaja, kao što su porezne olakšice i državne subvencije za hibridna vozila i javni prijevoz (kao i druge inicijative), koristilo bi okolišu i uskladilo hrvatske inicijative sa onima u klimatskoj politici EU. Također bi direktno koristilo hrvatskim građanima i tvrtkama kroz promoviranje i financijsku podršku održivosti i ekoloških inicijativa. Nažalost, Hrvatska ima malo ili uopće nema takvih poticaja. U skladu s ovim pristupom, AmCham Hrvatska potiče i u potpunosti podržava inicijative, zakonodavstvo i propise koji bi poticali prodaju i korištenje ekološki prihvatljivih tehnologija.

